

še v New Yorku. Nato je Bender delal kot dirigent asistent pri Filharmoniji New York pod vodstvom maestra Leonarda Bernsteina in Pierra Bouleza.

Pod Benderjevo taktirko so nastopali mnogi orkestri, med drugim Ameriški simfonični orkester iz New Yorka, orkestri iz Ženeve, Lausanne, Frankfurta in Baden-Badna, Radjski orkester iz Essna, orkestri iz Haaga, Rotterdama, amsterdamski Concertgebouw, Filharmonija New York, Simfonični orkester Houston, Simfonični orkester Quebec, Filharmonični orkester Tokio, Francoski državni orkester, Orkester iz Pariza ...

Med njegovimi najvidnejšimi uspehi z Orkestrom iz Cannesa so gostovanja na Japonskem, v ZDA, Nemčiji, Avstriji, Braziliji in na Kitajskem.

Leta 2005 se je Bender pridružil tudi prejemnikom francoske glasbene nagrade Victoire d'Honneur de la Musique.

Sir James Galway

James Galway je ime svetovnega slovesa in ustvarjalec, ki s svojimi nastopi presega mejnike t. i. resne glasbe. V svoji karieri je nešteto krat prepotoval svet, prodal več kot 30 milijonov albumov, obenem pa veliko nastopa na televiziji, deluje kot pedagog in se kot glasnik umetnosti vključuje v humanitarno delo.

Sir James Galway, rojen v Belfastu, se je izobraževal v Londonu in Parizu, nato pa se pridružil prestižnim orkestrom, med drugim Kraljevi filharmoniji, Londonskemu simfoničnemu orkestru, Orkestru BBC, kot solist pa je nato pod vodstvom Herberta von Karajana igral z Berlinskimi filharmoniki.

Kot solist že od leta 1975 nepretrgoma nastopa z vodilnimi orkestri in dirigenti, v komornih zasedbah, na koncertih popularne glasbe, poleg tega pa uči tudi na številnih tečajih. Poleg klasičnega repertoarja velik del njegovih izvajanih programov zasedajo skladbe sodobnih skladateljev, kot so Amram, Bolcom, Corigliano, Heath in Lieberman.

Nastopal je že za številne osebnosti svetovne politike (Billa Clintona, Georga Busha starejšega in mlajšega, Kraljico Elizabeto II., papeža Janeza Pavla II., Princeso Diano idr.), pa tudi denimo s skupino Pink Floyd na njihovem znamenitem koncertu ob Berlinskem zidu. Prisluhnil so

mu na podelitvi Nobelovih nagrad na Norveškem in na konferenci G7 v Buckinghamski palači ter leta 2006 v Beli hiši. Kraljica Elizabeta II. mu je dvakrat podelila častni priznanji, leta 1979 red britanskega imperija in leta 2001 viteški red za delovanje na področju glasbe.

Poleg številnih koncertnih nastopov Sir James Galway veliko časa posveti tudi izobraževanju mladih, saj letno izvaja mojstrske tečaje, sklada nova dela za flavto, objavlja članke, knjige in študije. Na spletu deluje njegova mreža, namenjena študentom, učiteljem in ljubiteljem flavte po vsem svetu.

Sir James se zavzeto vključuje tudi v delovanje številnih humanitarnih organizacij, med drugim je tudi posebni predstavnik UNICEFA.

Njegova večkrat nagrajena diskografija priča o umetnikovi glasbeni vsestranskosti, saj z več kot šestdesetimi izdanimi zgoščenkami pri založbi BMG Sony Classics in številnimi novimi izdajami pri založbi Deutsche Grammophon, s katero ima sedaj ekskluzivno snemalno pogodbo, ga lahko slišimo tudi v filmu Gospodar prstanov – Kraljeva vrnitev.

LADY JEANNE GALWAY IN SIR JAMES GALWAY

Lady Jeanne Galway

Flavtistka Lady Jeanne Galway, imenitna glasbenica in ena vodilnih solistk desetletja, je poznana po svoji virtuoznosti, prepoznavni osebni noti in eleganci.

Redno nastopa na koncertnih turnejah po večjih ameriških mestih, kjer kot solistka igra z orkestri iz Chicaga, Filadelfije, Pittsburga, Seattla in Denverja, igra pa tudi v drugih svetovnih kulturnih metropolah, kot so London, New York, Milano, Rim, Dunaj, Salzburg, Tokio, Peking in Singapur. Redno razveseljuje občinstvo z nastopi skupaj s svojim možem, Sirom Jamesom Galwayem, prav tako flavtistom. Njunim nastopom lahko pripišemo svežino, edinstveno v glasbenem svetu.

Lady Jeanne Galway pogosto nastopa tudi v komornih zasedbah, najpogosteje seveda s svojim triom Zephyr (skupaj s pianistom Jonathanom Feldmanom in violončelistom Darrettom Adkinsom). Na prvem albumu tria so predstavljene skladbe Haydna, Martinůja in Webra, nazadnje pa so izdali delo skladatelja Lowella Libermanna. Poleg nastopov s triom Lady Jeanne Galway igra tudi na recitalih s Phillipom Mollom in v mnogih drugih zasedbah.

Ena od njenih strasti poleg glasbe je zagotovo poučevanje, zato veliko energije in idej vlaga v izvedbo seminarjev, pisanje člankov in snemanje. Je soustanoviteljica mreže za mlade Galway Junior Network, interaktivne spletne strani za mlajše flavtiste z manj priložnostmi, kjer jim svetuje glede igranja flavte, nastopanja in upravljanja kariere. Poleg izobraževalnih dejavnosti je zelo aktivna pri humanitarnih projektih in dobroteljskih združenjih. Posnetki Lady Jeanne Galway, posneti pri založbah RCA Victor, BMG Classics in Deutsche Grammophon, so kritično zelo dobro sprejeti. Nedavno je izdala posnetek nove skladbe Čarobne flavte, kjer kot solista igrata z možem, Sirom Jamesom Galwayem, in orkestrom Sinfonia Varsovia.

Lady Jeanne Galway igra na novo flavto Nagahara iz 18-karatnega zlata.

Maribor, Slovenija kandidat za Evropsko prestolnico kulture 2012

ČISTA ENERGIJA!
Maribor • Murska Sobota • Novo mesto • Ptuj • Slovenj Gradec • Velenje

Napovedujemo

••••
Četrtek, 4. december 2008, ob 14:00 in 18:00
3. abonmajski koncert Cikla za mlade
Dvorana Union Maribor

SPOZNAVAJMO GLASBILA – KONTRABAS

Matej Hotko – avtor projekta

••••
Ponedeljek, 8. december 2008, ob 19:30
Koncert za izven

Dvorana Union Maribor

KOMORNI ZBOR AVE

Martina Batič dirigentka
Spored: Schumann, Brahms, Krek, Forte, Nørgård, Dallapiccola

••••
Četrtek, 8. januar 2009, ob 19:30
3. abonmajski koncert Komornega cikla
Dvorana Union Maribor

OLEG MAISENBERG – klavir

Spored: Ravel, Debussy, Musorgski

••••
Torek, 20. januar 2009, ob 19:30
3. abonmajski koncert Orkestrskega cikla
Dvorana Union Maribor

CAMERATA BERLINSKE FILHARMONIJE

Spored: Mozart, Bartholdy, Schönberg

CIKEL ORKESTRSKIH KONCERTOV

2. ABONMAJSKI KONCERT

Četrtek, 27. november 2008, ob 19.30
Dvorana Union Maribor

ORKESTER IZ CANNESA

PHILIPPE BENDER dirigent

SIR JAMES GALWAY – flavta

LADY JEANNE GALWAY – flavta

Koncert sta podprla Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Maribor.

Informacije in prodaja vstopnic: Narodni dom Maribor, Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor, vsak delavnik od 8:30 do 18. ure, v soboto od 9. do 12. ure ter uro pred koncertom v Dvorani Union v Mariboru.

Tel. 02 229 40 11; 02 229 40 50; 040 744 122; 031 479 000. **E-pošta:** info@nd-mb.si, prodaja@nd-mb.si

<http://www.nd-mb.si/>

2008 | 2009

VEČER **RTS**

Spored

DOMENICO CIMAROSA:

Koncert za dve flavti in orkester v G-duru

Allegro

Largo

Rondo: Allegretto ma non tanto

Domenico Cimarosa, 1771

JACQUES IBERT:

Koncert za flavto in orkester (1934)

Allegretto

Andante

Finale: Allegro scherzando

Jacques Ibert, 1934

* * *

MAURICE RAVEL:

Ma Mère l’Oye (Moja mati gos)

Pavane de la Belle au bois dormant: Lent

Petit Poucet: Très modéré

Laideronnette, Impératrice des Pagodes:

Mouvement de marche Mouvement de Valse modéré

Les entretiens de la Belle et de la Bête:

Mouvement de Valse modéré

Le jardin feerique: Lent et grave

Maurice Ravel, 1907

MAURICE RAVEL:

Pavane pour une infante défunte

(Pavana za preminulo infantinjo)

Lent

Maurice Ravel, 1907

MAURICE RAVEL:

Le tombeau de Couperin

(Couperinov nagrobnik)

Prélude: Vif

Forlance: Allegretto

Menuett: Allegro moderato

Rigaudon: Assez vif

Kot velja tudi za druga pihala, flavtisti s težavo iščejo velika solistična in koncertantna dela v repertoarju skladateljev, ki sicer tvorijo železni del koncertnih sporedov. Bolj poglobljeno iskanje pa razkrije, da so vredna dela napisali tudi skladatelji, ki jih sicer redko povezujemo z inštrumentalno glasbo. To gotovo velja tudi za klasi-cističnega skladatelja Domenica Cimaroso, ki se je v zgodovino glasbe vpisal predvsem kot operni skladatelj, še posebej kot mojster komičnega žanra. Sprva je s svojimi vložnimi intermediji navduševal rimsko občinstvo, toda na njegove hudomušne stvaritve je kmalu postala pozorna celotna Evropa (o Cimarosi je iz svojega potovanja v Rim leta 1787 navdušeno poročal tudi sam J. W. Goethe). Prav leta 1787 je Cimarosa sprejel službo vodja kapele na sanktpeterburškem dvoru, še pomembneje pa je, da se je na poti v rusko prestolnico ustavil na Dunaju, kjer je bil predstavljen avstrijskemu cesarju. Ko je leta 1791 Rusijo zajela gospodarska kriza, Cimarosa pa tudi ni več dobro prenašal mrzlega ruskega podnebja, se je ponudila priložnost prav na Dunaju, kjer je skladatelj s svojo komično opero *Tajni zakon* cesarja tako navdušil, da je le-ta naročil celotno ponovitev opere v svojem salonu še isti večer, takoj po premieri. Cimarosa je na Dunaju ostal do pomladi leta 1793, ko se je vrnil v Neapelj. Prav v tem času je nastal tudi njegov *Koncert za dve flavti in orkester*, ki je po svoji oblikovanosti podoben Mozartovim koncertantnim skladbam. Ne preveva ga sicer tako izrazita oblikovna izčiščenost, kot je to značilno za dela čudežnega dečka iz Salzburga, vendar pa Cimarosa zna prikupno oblikovati melodično linijo, ki jo vedno podpira zgoščen ritmični utrip.

Veliko glasbenikov in muzikologov postavlja Maurica Ravela v sam vrh mojstrov orkestrskih barv. Razgled po skladateljevem opusu pa razkriva nenavadno sliko – Ravel je namreč zapustil precej malo orkestrskih del, ki bi bila že v samem izhodišču namenjena simfoničnemu orkestru, prevladujejo pa številne orkestracije klavirskih del, med katere se uvršča tudi slavna orkestrska preobleka ciklusa *Slike z razstave* Modesta Musorgskega.

Kot štiriindvajsetletni mladenič je Ravel napisal klavirsko skladbo *Pavana za umrlo princeso*. Sam je o skladbi zapisal, da »ni žalostinka za mrtvega otroka, temveč bolj predstava pavane, ki bi jo lahko plesala mala princesa, kakršne je naslikal Velásquez na španskem dvoru.« Mnogi menijo, da je Ravela navdihnila slika »Las Meninas« Diega Velásqueza, na kateri je portret španske infantinje Margarite, toda skladatelj sam je kasneje priznal, da naslova ne gre razumeti v programskem smislu, saj da ga je izbral zgolj zaradi njegove blagozvočnosti (infante – défunte). Pavana je sicer počasni ples iz Padove in je imel procesijski karakter, zaradi česar so ga nemalokrat izvajali tudi ob posmrtnih sprevodih. Ravel je lirično skladbo orkestriral leta 1910 in posvetil princesi E. de Polignac, v tej verziji pa je izstopajočo melodično vlogo namenil solističnemu rogu.

V istem času je napisal tudi suito petih klavirskih duetov, ki jo je posvetil Mimi in Jeanu, otrokom svojega bližnjega prijatelja Cypriana Godebskega. Le leto dni kasneje pa je skladbo *Moja mati goska* orkestriral in spremenil v balet, pri čemer je dodal uvodni Preludij, Ples kolovrata in štiri interludije, ki povezujejo posamezne stavke. Za okvirni scenarij mu je služila zgodba o Trnuljčici, vmesne epizode pa predstavljajo sanje speče junakinje. Prva sanjska epizoda pripoveduje zgodbo o lepotici in zveri, ki jo nakazuje živahna melodija v solističnem klarinetu, oblikovana kot valček. Mali palček obnavlja nekoliko spremenjeno zgodbo o Janku in Metki, pripoved o grdi Laideronette skladatelj pričara z eksotično pentatonsko lestvico, povsem v skladu s konvencijami pravljic pa se balet končuje srečno. Markantni signali v rogovih napovedujejo prihod princa, ki obudi Trnuljčico, medtem ko se grozeči gozd spremeni v pravljični vrt.

Leta 1914 se je Ravel znašel v mestu St Jean-de-Luz, kjer je v času vojne skrbel za ranjene vojake, hkrati pa snoval dva ciklusa klavirskih skladb. Prvega – *Romantična noč* – ni nikoli dokončal, drugega, ki si ga je zamislil kot *Francosko suito*, pa danes poznamo

pod naslovom *Couperinov nagrobnik*. Skladbo Ravel ni zasnoval toliko kot posvetilo velikemu skladatelju, temveč bolj kot nekakšen spomin na civilizacijo, za katero se je Ravelu zdelo, da s kataklizmatično vojno dokončno izginja. Leta 1919 je Ravel štiri od šestih stavkov orkestriral (izpustil je fugo in sklepno tokato). Skladba se začne v stilu preludijev za solistični čembalo, kakršne sta pisala Couperin in Rameau, v plesnem stavku Forlane pa se Ravel tudi neposredno navdihuje pri podobnem stavku iz Couperinovih *Kraljevih koncertov*. Ravel je v skladbi uporabil manjši orkester, značilen za baročno-klasicistične zasedbe, ki pa je nekoliko podobna tudi orkestrskim silam v mnogih Fauréjevih delih. Tako Ravel s *Couperinovim nagrobnikom* očitno ni sezidal »spomenika« le veličastni francoski glasbi preteklosti, temveč tudi svojemu učitelju G. Fauréju in končno tudi vsem prijateljem, padlim v vojni, katerih imena so napisana nad posameznimi stavki klavirske verzije skladbe.

Podobno kot Ravelova dela pa napajajo barvna bogastva, prečiščena oblika in občutljivost za detajle tudi kompozicijski opus Jacquesa Iberta (1890-1962). Ibertove skladbe se slogovno pomikajo nekje na osi med impresionizmom in neoklasicizmom, poganja pa jih vedno izčiščena eleganca in neugasljivi elan. Takšna vmesna pozicija, ki se ni uklanjala nobenim šolam in doktrinam, je bila značilna za celotno Ibertovo življenje, ki je bilo razpeto med Parizom in Rimom. Takoj po prvi svetovni vojni je namreč po zgledu večine največjih francoskih skladateljskih imen zmagal na tekmovanju za rimsko nagrado, kar mu je omogočalo enoletno bivanje v vili Medici v večnem mestu. Očitno je nekoliko osamljena lokacija skladatelju ustrezala, saj se je v vilo vrnil še leta 1937, ko je bil imenovan za direktorja Francoske akademije v Rimu.

Ibertov opus je precej obsežen in raznolik. V njem najdemo klavirska in orkestrska dela, filmsko glasbo in tudi mnogo glasbe, namenjene gledališču. Še posebej pa se je Ibertov posluh za široko razpeto melodičnost izkazal v treh koncertih, v katerih je skušal dati po

lastnih besedah »solističnim inštrumentom teme, ki najbolj ustrezajo njihovim zvočnim značilnostim in ki hkrati spoštujejo njihove izrazne potenciale.« To prav gotovo velja tudi za *Koncert za flavto in orkester* iz leta 1934. Že v prvem stavku vstopi solist po začetnem orkestrskem odrivu z razigrano melodično arabesko, ki je ob svojem drugem nastopu osupljivo okrašena. Tudi drugo, kontrastno temo, za katero je značilen dolg melodični lok, predstavi flavta, nato pa sledi motivično izmenjavanje med obema tematskima skupinama, v katero živahno posega tudi orkester. Drugi stavek na začetku prinaša pesemsko oblikovano in po karakterju poglobljeno melodijo, ki jo pozorno spremljajo pridušena godala, koda pa sanjavo izzveni po daljšem »pogovoru« med solistično flavto, violino in rogom. Še posebej virtuozen je sklepni stavek s svojo furiozno tematiko. O zahtevnosti tega stavka priča tudi dejstvo, da so ga še v letu praizvedbe sprejeli na pariškem Konservatoriju za obvezno izpitno skladbo.

Gregor Pompe

Philippe Bender, 1968

Philippe Bender, 1968

Philippe Bender, 1968

Orkester iz Cannesa

Orkester, ki združuje 40 glasbenikov, je bil ustanovljen leta 1976 v francoskem Cannesu. Njegov umetniški direktor in stalni dirigent je **Philippe Bender**. Pod njegovim vodstvom je orkester leta 2005 tudi prejel častno priznanje, ki ga na področju klasične glasbe od leta 1985 podeljuje francosko združenje Les Victoires de la Musique. Orkester je s svojim izjemnim umetniškim delovanjem pridobil pomembno kulturno vlogo v pokrajini, saj s svojimi številnimi nastopi v krajih celotne regije, kjer se stikajo svetovi Alpskega sveta, Provanse in Azurne obale, skrbi za živahno in raznovrstno glasbeno dogajanje.

S svojimi nastopi se je orkester predstavil že na festivalaih v Italiji, Švici in v mnogih krajih po Franciji, prav tako pa so gostovali s turnejami po Švici, Italiji, ZDA, Nemčiji, Avstriji, Španiji, Grčiji, na Japonskem, v Braziliji, na Mauritiusu in

Francoski Polineziji, kjer so poželi navdušenje in hvalo tako s strani občinstva kot tudi kritikov. Izjemno pomembno vlogo ima orkester na področju socialno družbene vpetosti, saj koncertirajo tudi v bolnišnicah za otroke, starejše in za gibalno ovirane osebe ter tudi v zaporih. Z raznimi izobraževalnimi projekti se vključujejo tudi v osnovnošolski in srednješolski proces v lokalni skupnosti.

Med posnetki orkestra naj omenimo zadnji, kritiško zelo dobro sprejet album, na katerem predstavljajo klavirske koncerte Clare in Roberta Schumanna, in ki so ga v Cannesu posneli skupaj s solistko Brigitte Engerer.

Philippe Bender, 1968

Philippe Bender

Philippe Bender, rojen v Besançonu, je glasbeno pot pričel najprej v rodnem mestu, nato pa na Visoki šoli za glasbo v Parizu, kjer je leta 1959 prejel tri prve nagrade. Prav tako se je izobraževal na Visoki šoli za glasbo v Freiburgu, diplomiral pa na šoli Juilliard v New Yorku. Že na začetku kariere je kot koncertni flavtist prejemal nagrade na festivalih v Ženevi, Muenchnu in Montreuxu.

Med leti 1960 in 1968 je kot solist deloval v Švici, Nemčiji in Avstriji. Pri sodelovanju z orkestrom iz Monte Carla je spoznal Paula Paraya, ki je odkril Benderjevo nadarjenost za dirigiranje in ga začel spodbujati k izobraževanju na tem področju. Tako je že leta 1968 prejel prvo nagrado za mlade dirigente v domačem Besançonu in dve leti kasneje

